

Frågor och svar
**inför kunskapsprov
i alkohollagen**

Vi hjälper dig med tillstånd för alkohol och tobak

www.tillstandsbyran.se

info@tillstandsbyran.se

TILLSTÅNDSBYRÅN.SE

Innehåll

Inför kunskapsprovet	
Allmänt om kunskapsprovet	
Alkoholpolitik	3
1 kap. Inledande bestämmelser	
3 kap. Allmänna bestämmelser om försäljning	
7 kap. Marknadsföring av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat	
Servering	8
8 kap. Servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat	
Tillsyn	15
9 kap. Tillsyn m.m.	
Lättläst om kunskapsprovet	20
Alkoholpolitik	
Tillsyn	
Servering	
Alkoholdrycker och lättdrycker	
Bra att kunna	
Frågor och svar – kunskapsprov	23
Alkoholpolitik	
Tillsyn	
Servering	

Inför kunskapsprovet

Det här materialet är till för dig som ska plugga inför kunskapsprovet i alkohollagen. Provet testar att du har de kunskaper som krävs för att kunna servera alkohol på ett ansvarsfullt och lagenligt sätt.

I materialet går vi igenom de viktigaste delarna som kan komma på provet. Du får läsa om alkoholpolitik, regler för servering och regler för tillsyn. Du får också exempel på frågor som liknar sådant som kan komma på kunskapsprovet.

För att göra det lättare att plugga har viktig text färgmarkerats. Det betyder att du bör läsa de markerade delarna extra noggrant. Färgmarkeringarna visar sådant som är särskilt viktigt att förstå och komma ihåg.

Läs materialet i lugn takt. Gå gärna tillbaka till de delar som känns svåra och repetera flera gånger. Målet är att du ska förstå reglerna, inte bara memorera svaren.

Allmänt om kunskapsprovet

När behöver du göra kunskapsprovet?

Du som söker tillstånd för alkoholserving eller provsmakning måste visa att du har tillräckliga kunskaper om alkohollagen. Det gör du genom att skriva ett kunskapsprov.

Om ett företag eller en förening söker tillstånd krävs det oftast att minst hälften av personerna i styrelsen eller ledningen har klarat provet.

Tolk och hjälpmedel

Behöver du tolk under provet ska du meddela kommunen vilket språk det gäller när du bokar provet. Om du skriver provet med tolk får du längre tid på dig.

Du får inte använda hjälpmedel under provet, till exempel lagtext, mobiltelefon, dator eller andra tekniska hjälpmedel. Du får däremot ta med ett lexikon.

Ett skriftligt prov får ta högst 90 minuter. Om du har läs- eller skrivsvårigheter får provet ta högst 150 minuter.

Ett muntligt prov får ta högst 120 minuter. Ett muntligt prov med tolk får ta högst 150 minuter.

Resultat

För att bli godkänd måste du ha minst 75 procent rätt inom varje frågeområde.

Om du inte blir godkänd får du veta vilket eller vilka områden du inte klarade. Du får däremot inte veta vilka enskilda frågor du svarade fel på.

Omprov

Du får göra provet högst tre gånger i samband med samma ansökan.

Om du inte klarar provet efter tre försök måste du lämna in en ny ansökan om serveringstillstånd och betala en ny ansökningsavgift.

Vad handlar frågorna om?

Frågorna är indelade i olika områden. Du kan få frågor om:

- alkoholpolitik
- regler för servering
- regler för tillsyn

För att bli godkänd behöver du ha minst 75 procent rätt inom varje område.

Alkoholpolitik

Du som söker serveringstillstånd eller tillstånd för provsmakning behöver förstå grunderna i svensk alkoholpolitik.

Alkoholpolitiken handlar om att skydda människors hälsa. Målet är att minska de skador som alkohol kan orsaka, både för enskilda personer och för samhället.

Därför har Sverige regler som begränsar hur alkohol får säljas, serveras och marknadsföras. Reglerna finns i alkohollagen.

Alkohollagen innehåller bland annat regler om:

- vem som får sälja och servera alkohol
- vilka åldersgränser som gäller
- hur alkohol får marknadsföras
- vilka tillstånd som krävs
- hur tillsynen går till
- vilka olika typer av alkoholdrycker som finns

Det här behöver du kunna

Du behöver förstå varför alkohollagen finns och hur reglerna hänger ihop med svensk alkoholpolitik.

Du behöver också känna till viktiga begrepp i lagen, till exempel vad som menas med alkoholdryck, lättdryck, spritdryck, vin, öl och andra jästa alkoholdrycker.

Det här kan frågorna handla om

Frågorna om alkoholpolitik bygger främst på dessa delar av alkohollagen:

- 1 kap. alkohollagen – definitioner och begrepp
- 3 kap. alkohollagen – allmänna regler för försäljning av alkohol
- 7 kap. 1–2 §§ alkohollagen – regler om marknadsföring av alkohol

Du kan alltså få frågor om både begrepp, åldersgränser, försäljning och marknadsföring.

1 kap. Inledande bestämmelser

3 § Definitioner - Sprit och Alkohol

Med sprit avses en vätska som framställts genom destillering eller annan kemisk process och som innehåller alkohol.

Med alkohol avses etylalkohol.

5 § Definitioner - Alkoholdryck

Med alkoholdryck avses en dryck med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent. Alkoholdrycker delas i denna lag in i spritdrycker, vin, öl och andra jästa alkoholdrycker.

Dryck som är alkoholfri eller som har en alkoholhalt om högst 2,25 volymprocent benämns lättdryck.

6 § Definitioner - Spritdryck

Med spritdryck avses en alkoholdryck som innehåller sprit.

7 § Definitioner - Vin

Med vin avses en alkoholdryck som framställts genom jäsning av druvor eller drusoft. Till vin ska även räknas sådant vin som i framställningen har tillsatts sprit framställd av vinprodukter och som har en alkoholhalt som inte överstiger 22 volymprocent.

8 § Definitioner - Öl

Med öl avses en dryck som framställts genom jäsning med torkat eller rostat malt som huvudsakligt extraktgivande ämne. Öl med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 3,5 volymprocent benämns folköl och öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent benämns starköl.

9 § Definitioner - Annan jäst alkoholdryck

Med annan jäst alkoholdryck avses en alkoholdryck som framställts genom jäsning av frukt, bär eller andra växtdelar och som inte är vin eller öl.

10a § Definitioner - Alkoholdrycksliknande preparat

Med ett alkoholdrycksliknande preparat avses ett alkoholhaltigt preparat som ur konsumtionssynpunkt är att jämföras med alkoholdrycker eller annars kan antas användas som berusningsmedel.

Vid bedömningen av om ett alkoholhaltigt preparat uppfyller villkoren i första stycket ska följande särskilt beaktas:

1. preparatets sammansättning och smak,
2. om det genom upptining, kylning, avskiljning av beståndsdelar eller tillförsel av vätska går att omvandla preparatet till en alkoholdryck, eller
3. hur det marknadsförs.

Bestämmelserna i 6 kap. 6–9 §§ och 10 § 3 ska inte tillämpas på alkoholdrycksliknande preparat.

11 § Definitioner - Tillverkare och försäljning till konsument

Med tillverkare avses den som yrkesmässigt tillverkar varor som avses i denna lag.

Försäljning till konsument benämns detaljhandel eller, beträffande sådan försäljning av egentillverkade alkoholdrycker som sker från tillverkarens försäljningsställe, gårdsförsäljning. Försäljning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat som säljs för intag på stället benämns servering. Annan försäljning benämns partihandel.

3 kap. Allmänna bestämmelser om försäljning

1 § Rätt att sälja

Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får inte säljas om det inte finns rätt till det enligt denna lag.

2 § Förvaring i butikslokal/provsmakningslokal

Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat som inte får säljas i en butikslokal får inte heller förvaras i en sådan lokal eller tillhörande utrymmen.

Med butikslokal avses en lokal där konsumenterna kan köpa varor eller tjänster eller hyra varor, dock inte restauranger och andra serveringsställen.

Sådan lokal där provsmakning enligt 8 kap. 7 § andra stycket bedrivs, omfattas inte av förbudet i första stycket.

5 § Krav på alkoholförsäljare

Försäljning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras.

Den som tar befattning med försäljning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället.

6 § Åldersgräns för försäljning

Den som inte har fyllt 20 år eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte bedriva näringsverksamhet som innefattar försäljning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat.

7 § Åldersgräns för inhandlande och servering

Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får inte säljas eller annars lämnas ut till den som inte har fyllt 20 år. Beträffande folköl gäller motsvarande den som inte har fyllt 18 år.

Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får serveras till den som har fyllt 18 år.

8 § Försäljningsrestriktioner

Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får inte lämnas ut till den som är märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel.

Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får inte lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas någon.

Den som lämnar ut alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått den ålder som anges i 7 §.

9 § Alkohol som gåva, lån etc

Det är förbjudet att som ombud eller på därmed jämförbart sätt anskaffa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till den som enligt 7 eller 8 § inte har rätt att få sådan vara utlämnad till sig (langning). Det är också förbjudet att i annat fall än som avses i 4 kap. 4 § andra stycket 1, 2 och 4–7 i större omfattning tillhandagå annan med att anskaffa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat.

Alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat får inte lämnas som gåva eller lån till eller bjudas den som inte har fyllt 20 år. I fråga om folköl gäller dock motsvarande den som inte har fyllt 18 år.

Det är dock tillåtet att bjuda den som inte har uppnått föreskriven ålder på en mindre mängd alkoholdryck eller alkoholdrycksliknande preparat under förutsättning att intag sker på platsen och under ordnade förhållanden samt det med hänsyn till den unges ålder och utveckling och omständigheterna i övrigt framstår som försvarligt. På serveringsställe gäller dock den

åldersgräns som anges i 7 § andra stycket.

11 § Överlåtelse av rörelse

Överlåts rörelse där det ingår verksamhet som kräver godkännande som anges i 2 kap. 1 § första stycket eller 3 § första stycket (tillverkning), 4 kap. 1 § första stycket (partihandel), 6 kap. 2 § (handel med teknisk sprit), eller tillstånd enligt 8 kap. 1 § (serveringstillstånd) får överlåtaren sälja sitt lager av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat till efterträdaren, om denne har rätt att bedriva sådan verksamhet.

Konkurs- eller dödsbo eller, i fråga om utmätt egendom, Kronofogdemyndigheten får trots bestämmelserna i denna lag sälja sprit, alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till den som har rätt att tillverka eller bedriva partihandel med sådana varor. Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får även säljas till detaljhandelsbolaget. Motsvarande gäller då en verksamhet måste avvecklas till följd av att tillstånd eller godkännande som avses i första stycket har återkallats eller då det finns andra tvingande skäl.

7 kap. Marknadsföring av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat

1 § Marknadsföring - särskild måttfullhet

Vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter ska särskild måttfullhet iakttas. Reklam- eller annan marknadsföringsåtgärd får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol.

Marknadsföring får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

2 § Gåvoförbud

Den som tillverkar, säljer eller förmedlar försäljning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat får i sin rörelse lämna sådana drycker eller preparat som gåva endast i form av varuprov.

Vid marknadsföring av tjänster eller vid försäljning av andra varor än alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat får sådana drycker eller preparat inte lämnas som gåva.

Servering

Frågorna i kunskapsprovet om servering bygger främst på 8 kap. alkohollagen (2010:1622).

Du behöver särskilt känna till:

- vilka tillstånd som krävs
- vilka skyldigheter tillståndshavaren har
- vad som gäller för serveringsansvarig personal
- vilka regler som gäller för serveringstid och utrymning
- hur du ska arbeta för att det råder ordning och nykterhet på serveringsstället
- vad som gäller för inköp, prissättning och förvaring av alkoholdrycker
- när och hur du måste anmäla uppgifter till kommunen

Det här behöver du kunna

Du behöver känna till vad som krävs för att få serveringstillstånd.

Du behöver också förstå vilka skyldigheter du har när du driver en verksamhet med serveringstillstånd.

Det handlar bland annat om att följa reglerna, ha kontroll över serveringen och se till att alkohol inte serveras på ett sätt som leder till oordning eller onykterhet.

8 kap. Servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat

1 § Serveringstillstånd

För servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker och av alkoholdrycksliknande preparat krävs tillstånd av den kommun där serveringsstället är beläget (serveringstillstånd).

Serveringstillstånd som avser servering i inrikes trafik på fartyg, luftfartyg eller järnvägståg (trafikservering), meddelas dock av den kommun där det företag som vill bedriva serveringen har sitt säte, eller där den person som vill bedriva serveringen har sin hemvist. Har företaget inte säte inom landet eller personen inte sin hemvist inom landet, meddelas tillstånd av Stockholms kommun.

Detaljhandelsbolaget får trots bestämmelserna i första stycket anordna provning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat för allmänheten enligt riktlinjer i avtalet mellan staten och bolaget.

1a § Undantag från krav på serveringstillstånd

Serveringstillstånd krävs inte om serveringen

1. avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

2 § Stadigvarande/tillfälligt serveringstillstånd

Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till viss tid.

Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat eller en eller flera av dessa drycker eller preparat.

Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt 6 och 7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

3 § Rätt att krydda spritdryck

Den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker har, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen.

4 § Stadigvarande tillstånd för cateringverksamhet

Den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.

5 § Hotell

På hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd i sina lokaler får servering av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat ske på hotellrummet (rumsservering). På ett sådant hotell får även servering från minibar på hotellrummet ske.

6 § Anordnande av provsmakning

Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller av alkoholdrycksliknande preparat vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker eller preparat som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och får ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker eller preparat som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket 1 ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen.

7 § Provsamakning av egenproducerade drycker

Den som tillverkar alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna eller preparaten.

Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

Den som har gårdsförsäljningstillstånd får i anslutning till sådan försäljning erbjuda provsmakning av sådana egentillverkade alkoholdrycker som tillståndet avser.

8 § Servering av folköl

Servering av folköl får, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, ske om verksamheten bedrivs i sådana lokaler eller andra utrymmen i byggnader eller transportmedel som

1. ingår i anläggningar som är godkända enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien, och

2. är avsedda för stadigvarande verksamhet med livsmedel.

Trots första stycket får folköl serveras i sådana fall som anges i 1 a §, 1 b § eller av den som innehar serveringstillstånd.

Den som avser att bedriva servering av folköl ska anmäla verksamheten hos den kommun där serveringen ska ske. Servering får inte påbörjas innan anmälan har gjorts. Vad nu sagts gäller inte i fall som avses i 1 a §, 1 b § eller den som har serveringstillstånd.

Den som är anmälningsskyldig enligt tredje stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program.

9 § Kommunal informationsskyldighet

Kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

10 § Ansökan om serveringstillstånd, avgifter m.m.

Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen.

Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 9 kap. av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Regeringen får meddela föreskrifter om den tid inom vilken kommunen ska fatta beslut om serveringstillstånd.

11 § Polismyndighetens yttrande

En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

Om en ansökan avser servering inom eller invid ett militärt område ska yttrande dessutom inhämtas av vederbörande militära chef innan ansökan får bifallas.

12 § Lämplighetskrav

Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningensligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om prov som avses i andra stycket och om undantag i vissa fall från skyldigheten att avlägga prov.

13 § Inköp

Den som har tillstånd för servering till allmänheten eller stadigvarande tillstånd för servering i slutet sällskap, får köpa de spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker som behövs för rörelsen endast av partihandlare eller av detaljhandelsbolaget. Den som har tillstånd för servering i slutet sällskap vid ett enstaka tillfälle eller under en enstaka tidsperiod, får köpa motsvarande drycker endast hos detaljhandelsbolaget.

Första stycket gäller även för alkoholdrycksliknande preparat som är skattepliktiga enligt lagen (2022:156) om alkoholskatt.

14 § Lokaler och utrustning

Serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Om så har skett ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att vad som i övrigt gäller enligt denna lag iakttas under den tid han eller hon bedriver servering där.

16 § Brandsäkerhet

Lokaler som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

17 § Befaran om olägenheter i fråga om ordning och nykterhet

Om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och

nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

18 § Tillsyn över serveringen

Tillståndshavaren eller av denne utsedd serveringsansvarig person ska ha tillsyn över serveringen och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden. Det sista gäller dock inte vid rumsservering. Den som är serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt.

Tillståndshavaren ska till kommunen anmäla den eller de personer som har utsetts att ansvara för serveringen av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

Endast den som är anställd av tillståndshavaren eller som är inhyrd av ett bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Detta gäller dock inte ordningsvakter som förordnats enligt 9 § lagen (2023:421) om ordningsvakter. Restaurangskolor med serveringstillstånd samt, efter överenskommelse med skolan, även andra restauranger med sådant tillstånd får i utbildningssyfte anlita restaurangskolans elever.

I lagen om ordningsvakter finns bestämmelser om krav på tillstånd i vissa fall för att använda ordningsvakter.

19 § Serveringstider m.m.

Kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 §.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller av alkoholdrycksliknande preparat inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller inte rumsservering på hotell eller minibar i hotellrum enligt 5 §.

20 § Ordningsansvar

Vid servering av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

21 § Prissättning

Priset för en alkoholdryck eller ett alkoholdrycksliknande preparat får vid servering inte sättas lägre än inköpspriset för drycken eller preparatet jämte skäligt påslag. Prissättningen får inte ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker eller alkoholdrycksliknande preparat med högre alkoholhalt främjas. Gästerna får inte uppmanas eller förmås att köpa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat.

22 § Lättdrycker

Vid servering av alkoholdrycker ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning.

23 § Medförande av alkohol från serveringsställe

Från ett serveringsställe med serveringstillstånd får inte någon medföra spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat som har serverats i lokalen. Detta gäller inte hotellrum med minibar.

24 § Intagande av medförd dryck på serveringsställe, förvaringsförbud m.m.

På ett serveringsställe där serveringstillstånd gäller får inte någon inta eller tillåtas inta andra alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet. Detta gäller dock inte på hotellrum.

Inte heller får någon inta eller tillåtas inta alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat på ett serveringsställe där alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat inte får serveras eller i en lokal som yrkesmässigt upplåts för anordnande av sammankomster i slutna sällskap vid vilka mat eller dryck tillhandahålls av innehavaren eller genom dennes försorg och där servering av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat inte är tillåten.

Alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat som inte får serveras i en lokal som avses i denna paragraf får inte heller förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen.

Förbuden enligt denna paragraf gäller inte i fråga om folköl.

Tillsyn

Du som söker serveringstillstånd eller tillstånd för provsmakning behöver känna till vilka myndigheter som kontrollerar alkoholservering.

Du behöver också veta vad myndigheterna får göra vid tillsyn och vilka skyldigheter du har som tillståndshavare.

Tillsyn betyder att myndigheterna kontrollerar att verksamheten följer alkohollagen och de villkor som gäller för tillståndet.

Vad innebär tillsyn?

Kommunen och andra tillsynsmyndigheter kan kontrollera verksamheten på olika sätt. De kan till exempel göra tillsynsbesök på serveringsstället.

Vid ett tillsynsbesök kan myndigheterna kontrollera att:

- alkohol serveras på ett ansvarsfullt sätt
- det råder ordning och nykterhet
- serveringstiderna följs
- det finns serveringsansvarig personal på plats
- verksamheten följer sitt serveringstillstånd
- bokföring och handlingar kan kontrolleras

Som tillståndshavare måste du kunna visa handlingar som rör verksamheten. Du behöver också ha en bokföring som gör det möjligt för myndigheterna att kontrollera verksamheten.

Regler om bokföring och skattefrågor hanteras av Skatteverket.

Ditt ansvar som tillståndshavare

Du ansvarar för att verksamheten följer reglerna i alkohollagen.

Du behöver hålla dig uppdaterad om nya och ändrade regler som påverkar alkoholserveringen.

Du ska också samarbeta med tillsynsmyndigheterna. Det innebär bland annat att du ska ge dem tillträde till lokaler och lämna de uppgifter och handlingar som de behöver för sin kontroll.

Det här behöver du kunna

Du behöver känna till:

- vilka myndigheter som har ansvar för tillsyn

- vad tillsynsmyndigheterna får kontrollera
- vilka skyldigheter du har vid tillsyn
- när du måste anmäla förändringar till kommunen
- vad som händer om verksamheten inte följer reglerna

Frågorna om tillsyn bygger främst på 9 kap. alkohollagen (2010:1622).

9 kap. Tillsyn m.m.

1 § Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten har, med de begränsningar som anges i 3 och 4 §§, tillsyn över efterlevnaden av denna lag och anslutande föreskrifter.

Länsstyrelsen har tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

2 § Kommunen och polismyndigheten

Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

Kommunen och Polismyndigheten har också tillsyn över detaljhandel med folköl och gårdsförsäljning.

Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen.

3 § Tillsyn över efterlevnad gällande marknadsföring

För tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap. finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället eller försäljningsstället, utövas också av kommunen. För kommunens tillsyn gäller inte 7 kap. 8 §.

4 § Skatteverket

Skatteverket har tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i 4 kap. 2 §.

8 § Uppgiftsskyldighet

På begäran av en annan tillsynsmyndighet ska kommunen lämna de

uppgifter som myndigheten behöver för sin tillsyn. Kommunen ska även på begäran av Skatteverket eller Tullverket lämna de uppgifter som behövs för beskattning eller påförande av tull.

Polismyndigheten ska underrätta andra tillsynsmyndigheter om förhållanden som är av betydelse för dessa myndigheters tillsyn.

Kronofogdemyndigheten ska underrätta vederbörande tillståndsmyndighet om en tillståndshavare brister i sina skyldigheter att betala skatter eller socialavgifter. På begäran av länsstyrelsen ska sådan underrättelse ges till denna.

På begäran av en tillsynsmyndighet ska Polismyndigheten samt Skatteverket och andra myndigheter som uppbär eller driver in skatter eller avgifter lämna uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för sin tillståndsprovning eller tillsyn.

9 § Polismyndighets skyldighet

Polismyndigheten ska på begäran lämna annan tillsynsmyndighet den hjälp som behövs vid tillämpningen av 13–15 §§.

En begäran enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan vidtas utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

11 § Tillståndsinnehavares anmälningsskyldighet

Den som har beviljats serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd ska anmäla hos kommunen när han eller hon avser att påbörja verksamheten.

Anmälan ska också göras om verksamheten läggs ned eller om avbrott sker i den. Om verksamheten förändras till sin omfattning eller i något annat hänseende av betydelse för tillsynen ska detta också anmälas, liksom betydande förändringar av ägarförhållandena.

Anmälan ska göras i förväg, eller om det förhållande som föranlett anmälningsskyldighet inte har kunnat förutses, utan dröjsmål.

12 § Tillståndsinnehavare som avlidit eller fått förvaltare

Om den som har fått serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd enligt denna lag har avlidit, eller fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar rörelsen och vill dödsboet eller förvaltaren fortsätta rörelsen, ska anmälan göras hos kommunen. Anmälan ska ha kommit in senast två månader efter dödsfallet eller beslutet om förvaltare. Har anmälan inte kommit in inom denna tid, upphör tillståndet att gälla.

Har den som fått serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd försatts i konkurs upphör tillståndet att gälla omedelbart. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur.

Beträffande den som bedriver tillverkning, partihandel eller handel med teknisk sprit enligt denna lag ska motsvarande anmälan som avses i första och andra styckena göras till Folkhälsomyndigheten.

13 § Tillträde till driftsställe

Om en tillsynsmyndighet begär det ska en tillståndshavare, eller den som bedriver verksamhet med stöd av denna lag, lämna tillträde till driftsställe med tillhörande lokaler och tillhandahålla handlingar som rör verksamheten samt utan ersättning hjälpa till vid tillsynen, lämna varuprover som behövs och redovisa uppgifter om verksamhetens omfattning och utveckling.

Vad som sägs i första stycket gäller även i förhållandet mellan en partihandlare och Skatteverket.

14 § Bokföringskrav

Bokföringen i en rörelse som är tillståndspliktig eller som annars bedrivs med stöd av denna lag ska vara så utformad att kontroll av verksamheten är möjlig. Den som bedriver rörelsen är skyldig att på begäran av en tillsynsmyndighet visa upp bokföringshandlingarna.

Tillståndshavare, tillverkare, partihandlare och den som bedriver handel med teknisk sprit är skyldiga att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna föra statistik över verksamhet enligt denna lag.

15 § Uppgiftsskyldighet

På begäran av tillsynsmyndighet ska den som bedriver servering av eller detaljhandel med folköl lämna de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till rörelsens lokaler för att utöva tillsynen.

15a § Kontrollköp

I syfte att ge underlag för en dialog mellan kommunen och den som lämnar ut folköl enligt 5 kap. 5 § om skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren har uppnått den ålder som anges i 3 kap. 7 §, får kommunen genomföra kontrollköp. Vid ett sådant köp får kommunen endast anlita en person som har fyllt 18 år.

Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp

underrätta näringsidkaren om kontrollköpet.

15b § Kontrollköp

Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela förbud eller varning enligt 9 kap. 19 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om genomförandet av kontrollköp.

16 § Underrättelseskyldighet

Skatteverket ska underrätta Folkhälsomyndigheten om verket i sin kontrollverksamhet får anledning att anta att det har begåtts brott mot bestämmelserna i denna lag.

17 § Erinran och varning

En kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd en erinran eller, i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

1. uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
2. följer de bestämmelser som gäller för servering eller gårdsförsäljning enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

18 § Återkallande

En kommun ska återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme enligt 8 kap. 14 § andra stycket får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas, om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.

Lättläst om kunskapsprovet

Alkoholpolitik

12 frågor

Alkohollagen finns för att skydda människors liv och hälsa.

Det betyder att folkhälsa går före ekonomiska intressen. Reglerna ska minska de skador som alkohol kan orsaka.

Du behöver förstå varför Sverige har regler för alkohol och varför försäljning och servering av alkohol är begränsad.

Tillsyn

12 frågor

Tillsyn betyder att myndigheter kontrollerar att reglerna i alkohollagen följs.

Flera myndigheter arbetar med tillsyn:

1. Folkhälsomyndigheten har det nationella ansvaret.
2. Länsstyrelsen kontrollerar och stöttar kommunerna.
3. Kommunen och Polismyndigheten kontrollerar serveringsställen som har serveringstillstånd.
4. Konsumentverket har ansvar för regler om marknadsföring.

Kommunen och Polismyndigheten får komma in i serveringsställets lokaler för att göra tillsyn. Det gäller alla lokaler och ytor som hör till verksamheten, men inte personalens personliga klädskap.

Den som ansvarar för verksamheten, eller den som är serveringsansvarig, ska hjälpa myndigheterna vid tillsynen. Det kan till exempel handla om att öppna låsta utrymmen eller ta fram rapporter från kassan.

Marknadsföring av alkohol kan också kontrolleras vid tillsyn. Kommunen kan kontrollera marknadsföring på serveringsstället, men Konsumentverket har det övergripande ansvaret för marknadsföringsreglerna.

Om verksamheten inte följer reglerna kan kommunen besluta om:

- erinran
- varning
- återkallelse av serveringstillståndet

Återkallelse betyder att kommunen tar tillbaka tillståndet. Vid allvarliga brister kan serveringstillståndet återkallas direkt.

Servering

28 frågor

I alkohollagen finns ingen särskild åldersgräns för serveringspersonal. Däremot kan andra lagar påverka hur gammal personalen måste vara för vissa arbetsuppgifter.

För att vara tillståndshavare eller serveringsansvarig måste personen ha fyllt 20 år.

Det finns ingen åldersgräns för att besöka en restaurang. Däremot får alkohol bara serveras till personer som har fyllt 18 år.

Restaurangen får inte bjuda gäster på alkohol. En gäst får däremot bjuda en annan gäst.

Alkoholdrycker och lättdrycker

I alkohollagen delas alkoholdrycker in i:

- öl
- vin
- spritdrycker
- andra jästa alkoholdrycker
- alkoholdrycksliknande preparat

Drycker som är alkoholfria eller har högst 2,25 volymprocent alkohol kallas lättdrycker.

Några viktiga gränser

Dryck	Alkoholhalt
Lättdryck	Högst 2,25 volymprocent
Starköl	Över 3,5 volymprocent
Vin	Högst 22 volymprocent
Spritdryck	Alkoholdryck som innehåller sprit

Bra att kunna

- Du får bara förändra alkoholdrycker, till exempel krydda brännvin, om du först har anmält det till kommunen. I anmälan ska det framgå vilken sprit som ska kryddas och hur stor mängd det gäller.
- Du får däremot blanda en drink när en gäst beställer den.
- Lokalen där alkohol serveras ska vara tydligt avgränsad och lätt att överblicka.
- Personal som har betydelse för ordning, nykterhet och verksamhetens drift ska vara anställd av tillståndshavaren eller inhyrd från ett bemanningsföretag. Det kan till exempel gälla serveringspersonal, kökspersonal och entrévärdar.
- Du får inte ha erbjudanden som uppmuntrar gäster att köpa mer alkohol, till exempel "två för en" på alkoholdrycker.
- Du får fråga gästerna om de vill beställa något innan baren stänger.
- Du får rekommendera en viss öl, ett visst vin eller en annan alkoholdryck när gästen frågar.
- Det ska alltid råda ordning och nykterhet på restaurangen. Gäster som är märkbart påverkade ska inte serveras mer alkohol och ska avvisas från serveringsstället.
- Ingen annan alkohol än den som restaurangen har köpt in enligt reglerna får finnas i lokalerna.
- Om det krävs förordnade ordningsvakter står de under Polismyndighetens ansvar.

Frågor och svar – kunskapsprov

Alkoholpolitik

1. *Vad menas med en alkoholdryck?*

- En dryck med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent
- En dryck med en alkoholhalt som understiger 2,25 volymprocent
- En dryck med en alkoholhalt som över stiger 3,5 volymprocent

2. *Vad menas med en lättdryck? Flera svar kan vara rätt.*

- Alkoholfri dryck
- En dryck som har en alkoholhalt om högst 2,25 volymprocent
- En dryck som har en alkoholhalt om minst 2,25 volymprocent

3. *Vad är den högsta alkoholhalten en lättdryck får ha?*

- 2,25 volymprocent
- 3,5 volymprocent
- 0,5 volymprocent
- 2,5 volymprocent

4. *Vilket mått används i alkohollagen för att ange alkoholhalt?*

- Viktprocent
- Volymprocent
- Alkoholprocent

5. *Vad är den högsta tillåtna alkoholhalten för öl?*

- 2,5 volymprocent
- 3,5 volymprocent
- 0,5 volymprocent

6. *Vad är den högsta tillåtna alkoholhalten för vin?*
- 15 volymprocent
 - 22 volymprocent
 - 33 volymprocent
7. *Vilket slag av alkoholdryck är likör med en alkoholhalt av 21 volymprocent?*
- Spritdryck
 - Annan jäst alkoholdryck
 - vin
8. *I vilka kategorier indelas alkoholdrycker?*
- Spritdrycker, vin och starköl
 - Spritdrycker, vin och öl
 - Spritdrycker, vin, öl och andra jästa alkoholdrycker
9. *Öl med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 3,5 volymprocent benämns*
- Starköl
 - Folköl
 - Svagdricka
10. *Ge ett exempel på en annan jäst alkoholdryck*
- Vin
 - Cider
 - Folköl
11. *Ge exempel på ett alkoholdrycksliknande preparat*
- Alkoglass
 - Vattenånga
 - Cider

12. *Till vem får du servera alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat på en restaurang?*

- Den som fyllt 18 år
- Den som har fyllt 20 år
- Den som har fyllt 17 år och har en vuxen med sig

13. *Hur gammal måste du vara för att bedriva restaurangverksamhet med alkoholdrycker?*

- 18 år
- 20 år
- 22 år

14. *Vem har ansvaret för att kontrollera ålder på en gäst som beställer alkoholdrycker?*

- Den som är serveringsansvarig
- Den som serverar personen
- Dörrvakten eller entrévärd
- Krögaren

15. *Får en förälder bjuda sin 17 åriga son på ett glas vin till maten på en restaurang?*

- Ja, det är upp till föräldern att bestämma
- Nej, aldrig
- Ja, men bara ett glas vin, inte mer

16. *Får en bartender bjuda en gäst på alkoholdrycker?*

- Ja, det är tillåtet att bjuda gäster på alkoholdryck om du har tillstånd att servera dessa drycker
- Ja, om gästen väntar på att få ett bord
- Nej, aldrig

17. *Hur gammal behöver du vara för att köpa alkoholdrycker från detaljhandelsmonopolet (Systembolaget)?*
- 18 år
- 20 år
- 22 år
18. *Om du överlåter din restaurang som har serveringstillstånd - får du då sälja ditt varulager av alkoholdrycker till efterträdaren som ännu inte fått sitt serveringstillstånd godkänt?*
- Ja
- Nej
19. *Är en glass som innehåller 5 volymprocent alkohol ett alkoholdrycksliknande preparat?*
- Ja
- Nej
20. *Vad är alkohollagens syfte?*
- Att begränsa alkoholens skadeverkningar. Människors hälsa går före ekonomiska intressen och alkoholdrycker ska serveras återhållsamt.
- Att det ska finnas många restauranger som ges möjlighet att tjäna mer pengar.
21. *Var ansöker du om ett serveringstillstånd?*
- Hos Polisen
- Länsstyrelsen i ditt län
- I kommunen där restaurangen ligger
22. *Du ansökt om ett serveringstillstånd, klarat kunskapsprovet och kommunen bedömer att du uppfyller lämlighetskraven i alkohollagen. Kan kommunen ändå avslå din ansökan?*
- Nej, kommunen måste då bevilja din ansökan
- Ja, om restaurangen ligger i ett område som innebär att serveringen kan medföra störningar avseende ordning och nykterhet

23. *Alkoholdrycker delas in i spritdrycker, vin, öl och andra jästa alkohol-drycker. Till vilken kategori räknas cider med 2,2 volymprocent?*

- Andra jästa alkoholdrycker
- Spritdrycker
- Lättdryck (alkoholfritt)

24. *Öl som har en volymprocent som överstiger 3,5 betecknas som?*

- Lättöl
- Starköl
- Folköl

25. *Hur gammal måste en person vara för att kunna utses till serveringsansvarig?*

- 20 år
- 18 år
- Det finns ingen åldersgräns

Tillsyn

26. *Kan kommunen återkalla serveringstillståndet för ett bolag om en av bolagsmännen har fått stora skatteskulder?*

- Ja, men bara om skulden uppgår till över 250 000 kronor
- Nej, inte så länge inte bolaget har skatteskulder
- Ja, om kommunen anser att bolagsmannen inte längre kan anses vara lämplig ska bolagets tillstånd återkallas

27. *Vilka myndigheter har tillsyn över efterlevnaden av servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat?*

- Polismyndigheten
- Kommunen
- Skatteverket

28. *Vilken myndighet har tillsyn över marknadsföring på ett serveringsställe?*
- Polismyndigheten
 - Kommunen
 - Skatteverket
29. *Den som har serveringstillstånd ska anmäla förändringar i verksamheten till kommunen. Vilka förändringar behöver anmälas?*
- Ändrade ägarförhållanden
 - Om restaurangen behöver stänga tidigare en dag
 - Om restaurangen ska vara stängd för renovering
30. *Om restaurangbolaget försätts i konkurs upphör serveringstillståndet*
- Omedelbart
 - När en konkurs är avslutad
 - Inte alls. Du kan fortsätta servera alkohol
31. *Har en kommun rätt att ta ut en tillsynsavgift för restauranger med serveringstillstånd?*
- Nej
 - Ja, en kommun har rätt att ta ut en tillsynsavgift för att täcka sina kostnader
32. *Vilka myndigheter är tillsynsmyndigheter enligt alkohollagen (flera alternativ är rätt)?*
- Folkhälsomyndigheten
 - Skatteverket
 - Räddningstjänsten
 - Kommunen
 - Länsstyrelsen

33. *Du som har eller har haft ett stadigvarande serveringstillstånd av alkoholdrycker ska årligen lämna in en restaurangrapport. Till vem ska du rapportera?*

- Folkhälsomyndigheten
- Kommunen
- Systembolaget

34. *När ska restaurangrapporten lämnas in?*

- Vid räkenskapsårets slut
- Senast den 1 mars året efter rapporteringsperioden
- Till midsommar

Servering

35. *Vad är det lägsta pris en restaurang får ta för en alkoholdryck som serveras på restaurangen?*

- Inköpspriset
- Inköpspriset + 50 %
- Inköpspriset + 25 %

36. *Måste du som tillståndshavare alltid vara närvarande när alkoholdrycker serveras?*

- Ja
- Nej, det räcker med att du kan komma till restaurangen inom 30 minuter
- Nej, det räcker med att det finns en serveringsansvarig på plats

37. *I alkohollagen talas om normaltid. Vad avses med detta?*

- Att servering normalt sett får ske mellan kl. 11.00 – 01.00
- Att servering normalt sett får ske mellan kl. 12.00 – 01.00
- Att servering normalt sett får ske mellan kl. 11.00 – 03.00

38. *Hur gammal måste en person vara för att kunna utses till serveringsansvarig?*
- 18 år
 - 20 år
 - Det finns ingen åldersgräns
39. *Du har serveringstillstånd för vin och starköl till allmänheten. Kan du då vid ett tillfälle servera ett slutet sällskap spritdrycker, vin och starköl?*
- Nej, det går inte men du kan ansöka om utvidgat tillstånd för detta tillfälle
 - Ja, det går bra
 - Ja, om du gör en anmälan till polisen
40. *När ska en restaurang med serveringstillstånd senast vara utrymd?*
- När serveringstiden är slut
 - Senast 30 minuter efter serveringstidens slut
 - Senast 30 minuter efter att sista beställningen gjordes
41. *Hur kan serveringspersonalen förvissa sig om att en gäst har fyllt 18 år?*
- Personalen känner igen gästen sedan tidigare
 - Genom att be om giltig legitimation
 - Personalen kan fråga hur gammal gästen är
42. *Din restaurang har 1 års jubileum och tänker bjuda alla gäster på ett glas alkoholdryck. Får du det?*
- Ja, om du samtidigt bjuder på mat
 - Ja, om gästen är över 18 år
 - Nej, du får aldrig bjuda på en alkoholdryck
43. *En gäst har väntat väldigt länge på sin beställda mat. Får du bjuda din gäst på ett glas vin eller en starköl för att kompensera gästen?*
- Ja, om du samtidigt bjuder på mat
 - Nej, du får aldrig bjuda på en alkoholdryck

44. *En gäst är missnöjd över servicen på din restaurang. Får du bjuda din gäst på efterrätt?*
- Nej, du får aldrig bjuda på mat
 - Ja, det får du
45. *Din granne fyller 25 år och har bokat bord för 15 personer på din restaurang. Grannen är student och har ont om pengar. Grannen vill ta med egna alkoholdrycker till din restaurang. Får grannen det?*
- Nej, en gäst får aldrig ta med egna alkoholdrycker in på restaurangen
 - Ja, om gästen betalar dig för att servera alkoholdryckerna
 - Ja, en gäst får alltid ta med egen alkoholdryck
46. *Det ska alltid finnas en serveringsansvarig närvarande på en restaurang med serveringstillstånd. Vem kan utse en serveringsansvarig person?*
- Det kan vem som helst göra
 - Tillståndshavaren
 - Kommunen
47. *Din bästa vän blir märkbart påverkad på din restaurang. Vad gör du?*
- Du kan låta vännen vara kvar på din restaurang
 - Du ber vännen lämna restaurangen

Lycka till på kunskapsprovet!

